

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA-4114-01-01/2012
I/12/003

Warszawa, dnia 10 sierpnia 2012 r.

Pan
Tomasz Skrzyczyński
Prezes
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Warszawie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie² kontrolę gospodarowania środkami finansowymi w latach 2010-2011.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym 13 czerwca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

NIK ocenia negatywnie niewykorzystywanie dostępnych środków na finansowanie projektów dotyczących ochrony środowiska i gospodarki wodnej, spowodowane nieprawidłowym procesem planowania wydatków i selekcji projektów do dofinansowania.

Ponadto, NIK ocenia negatywnie:

- **brak jednoznacznych i jednolitych procedur rozpatrywania wniosków i rozliczania udzielonych pożyczek i dotacji, stwarzający ryzyko występowania mechanizmów korupcyjnych,**
- **nierzetelne rozliczanie efektów ekologicznych dofinansowanych przedsięwzięć,**
- **wysokie koszty funkcjonowania Funduszu.**

NIK ocenia pozytywnie zarządzanie przez Fundusz wolnymi środkami pieniężnymi.

1. W badanym okresie stan aktywów Funduszu kształtował się następująco: na 1 stycznia 2010 r. - 645,4 mln zł, na 31 grudnia 2010 r. - 682 mln zł; na 31 grudnia 2011 r. - 729,2 mln zł. Najwyższą pozycją aktywów były należności od kontrahentów, odpowiednio: 594,5 mln zł, 579,2 mln zł i 588,1 mln zł (w tym należności z tytułu udzielonych pożyczek, odpowiednio: 594,1 mln zł, 578,8 mln zł, 587,6 mln zł). Znaczącą

¹ Dz. U. z 2012 r. Nr 82 w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1482 ze zm.).

² Dalej także: *Fundusz* lub *WFOŚiGW*.

pozycję aktywów Funduszu stanowiły akcje i udziały w dziewięciu spółkach, których łączna wartość kształtowała się następująco: według stanu na 31 grudnia 2010 r. - 25,1 mln zł (w tym akcje BOŚ SA - 21 mln zł), na 31 grudnia 2011 r. - 17,4 mln zł (w tym wartość akcji BOŚ SA zmniejszyła się do 13,4 mln zł w wyniku spadku notowań giełdowych).

1.1. Nie uległa istotnej zmianie skala należności z tytułu udzielanych pożyczek (różnica pomiędzy 1 stycznia 2010 r i 31 grudnia 2011 r. wyniosła minus 1%³). W 2010 r. kwota wypłat pożyczek wyniosła 150 mln zł a kwota spłat 165 mln zł, natomiast w 2011 r. wypłaty wyniosły 186,5 mln zł, a spłaty 177,7 mln zł. Dodatkowe obciążenia związane z obsługą pożyczek były nieznaczne - należności przeterminowane, należności dochodzone na drodze sądowej i należności spłacane w wyniku zawartej ugody wynosiły w okresie badanym około 1,4 mln zł. Zobowiązania Funduszu wobec zewnętrznych kontrahentów zmniejszyły się z kwoty 12,4 mln na koniec 2010 r. do 6,7 mln zł na koniec 2011.

Równocześnie przychody Funduszu z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i kar, otrzymywane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego i Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie wzrastały i wyniosły: w 2010 r. - 101,5 mln zł, w 2011 r. - 119,5 mln zł, natomiast przychody finansowe⁴ odpowiednio 23,7 mln zł i 27,9 mln zł (łącznie przychody w 2010 r. wyniosły 126,9 mln zł, w 2011 r. - 149,4 mln zł).

Dokonane przez Fundusz wypłaty bezzwrotne z tytułu dotacji, umorzeń i dopłat do kredytów były znacząco niższe od przychodów z tytułu kar i opłat. Wypłaty te wynosiły: w 2010 r. - 65 mln zł, a w 2011 r. 72,8 mln zł. Koszty funkcjonowania biura Funduszu i koszty finansowe⁵ wyniosły w 2010 r. - 16,4 mln zł, w 2011 r. - 23,5 mln zł. W okresie objętym kontrolą Fundusz wykazywał zysk netto: 2010 r. - 45 mln zł, w 2011 r. - 52,8 mln zł (wyższe od planowanego odpowiednio: o 55,3% oraz o 67,8%).

1.2. NIK ocenia negatywnie występowanie wysokiego stanu salda wolnych środków finansowych Funduszu na rachunkach bankowych. Analiza danych finansowych wskazuje na niewłaściwe wykorzystywanie dostępnych środków pieniężnych na cele statutowe.

W okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. wystąpił ponad 5-krotny wzrost wartości wolnych środków pieniężnych w kasie i na rachunkach bankowych. Według stanu na 1 stycznia 2010 r. Fundusz posiadał 23,5 mln zł wolnych środków (w tym lokaty w wysokości 20 mln zł), na 31 grudnia 2010 r. - 75,2 mln zł (w tym lokaty 71,3 mln zł), a na 31 grudnia 2011 r. - 121,3 mln zł (w tym lokaty 115 mln zł). Tendencja wzrostu stanu wolnych środków pieniężnych była kontynuowana również w 2012 r. Na dzień 31 marca 2012 r. Fundusz dysponował wolnymi środkami pieniężnymi w kwocie 191,3 mln zł (w tym na lokatach 175 mln zł).

Powyższe dane wskazują na niewykorzystywanie przez Fundusz całości dostępnych środków finansowych. Przy planowaniu wypłat z tytułu pożyczek i dotacji nie uwzględniono wpływu zwiększonych środków finansowych z tytułu opłat i kar oraz przychodów z tytułu odsetek od pożyczek i lokat.

³ Stan należność z tytułu pożyczek na dzień 1 stycznia 2010 r. - 595 067 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2011 r. - 587 626 tys. zł

⁴ W tym: odsetki od pożyczek, odsetki od oprocentowania rachunków bankowych (od rachunków bieżących, lokaty, overnight, odsetki od pozostałych rachunków), dywidendy, zmniejszenie odpisów od pożyczek, zmniejszenie odpisów wymaganych umorzeń.

⁵ T.j. m.in. odsetki i aktualizacja wartości inwestycji.

Narastanie salda wolnych środków finansowych wynikało ze zbyt zachowawczego formułowania planów finansowych WFOŚiGW oraz z niewykonywania planowych założeń w zakresie dofinansowania przedsięwzięć ekologicznych (o czym w pkt nr 2 niniejszego *Wystąpienia*).

1.3. NIK ocenia pozytywnie zarządzanie przez Fundusz wolnymi środkami pieniężnymi. Ustalono, że większość wolnych środków pieniężnych lokowana była w bankach na lokatach terminowych z oprocentowaniem rynkowym, przewyższającym wskaźnik WIBID⁶. Środki na rachunkach bieżących, niezbędne dla zachowania płynności wypłat, stanowiące na koniec 2010 r. 8,4%, a na koniec 2011 r. 12,3% wolnych środków pieniężnych, lokowane były na lokatach overnight.

2. W 2010 r. wykonanie planu finansowego Funduszu w zakresie udzielonych pożyczek wyniosło 89,1%, natomiast w zakresie dotacji i dopłat do kredytów 87,4%⁷. W 2011 r. wykonanie planu pożyczek wyniosło 83,2%, a dotacji i dopłat do kredytów - 83,4%⁸.

2.1. Niewykonywanie planów pożyczek, dotacji i dopłat do kredytów wynikało z nieprawidłowego sposobu przeprowadzania naborów wniosków oraz ich rozpatrywania. W uchwałach Zarządu Funduszu⁹ zostały określone terminy składania wniosków wstępnych do finansowania na rok przyszły, terminy składania wniosków szczegółowych dla wstępnie zaakceptowanych zadań do dofinansowania znajdujących się na listach¹⁰ oraz terminy składania wniosków dodatkowych do finansowania na dany rok¹¹.

Obowiązujący w latach 2010-2011 harmonogram rozpatrywania wniosków zakładał przyjmowanie wniosków wstępnych w połowie roku poprzedzającego dany rok finansowy. Wnioski te, mające uproszczony charakter, podlegały ocenie według przyjętych kryteriów punktowych, w których ¼ punktów (10 na 40) można było uzyskać za stopień przygotowania zadania¹² t.j. tyle samo co za najwyżej oceniany efekt ekologiczny. W praktyce mogło to prowadzić do eliminowania projektów o największej efektywności z punktu widzenia ochrony środowiska. Ścisła selekcja wniosków według powyższych kryteriów spowodowała, że rozpatrzono negatywnie 519 wniosków wstępnych do dofinansowania w 2010 r., o wartości 1 110,6 mln zł (co stanowiło wartościowo 73% złożonych wniosków). Z wniosków wstępnych do finansowania w 2011 r. negatywnie rozpatrzono 564 o wartości 894,9 mln zł (wartościowo - 84,4% złożonych wniosków).

2.2. Wnioski szczegółowe były rozpatrywane po zaakceptowaniu wniosków wstępnych - dopiero po około 12 miesiącach od złożenia tych ostatnich. W rezultacie, znaczna część wnioskodawców rezygnowała ze składania wniosków szczegółowych, pomimo że ich wnioski wstępne zostały przez Fundusz ocenione pozytywnie. W 2010 r. wnioski szczegółowe zostały złożone tylko przez 53,2% podmiotów, które złożyły wnioski wstępne, w 2011 r. relacja ta kształtowała się na poziomie 65,4%, w tym: w zakresie pożyczek wnioski szczegółowe

⁶ W 2010 r. Fundusz złożył 55 lokat terminowych od 1 do 63 dni w kwotach od 5 do 42 mln zł, oprocentowanych od 2,0 do 4,45 %. W 2011 r. Fundusz złożył 43 lokaty terminowe od 6 do 78 dni w kwotach od 10 do 65,9 mln zł oprocentowanych od 4,19 do 6,40%.

⁷ Kwota udzielonych dotacji i dopłat do kredytów w 2010 r. wyniosła 50,2 mln zł.

⁸ Kwota udzielonych dotacji i dopłat do kredytów w 2011 r. wyniosła 55,5 mln zł.

⁹ Uchwały Zarządu WFOŚiGW: nr 1229/09 z 27 października 2009 r. oraz nr 31/11 z 11 stycznia 2011 r.

¹⁰ W okresie od 14 - 31 grudnia 2009 r. Zarząd WFOŚiGW podjął 5 uchwał (nr 1443/09, 1492/09, 1517/09, 1518/09, 1534/09) w sprawie ustalenia list zadań przyjętych do dofinansowania w 2010 r. Uchwały w sprawie listy zadań do dofinansowania w 2011 r. zostały podjęte w okresie od 16 grudnia 2010 r. do 11 stycznia 2011 r. - 5 uchwał (nr 1373/10, 1401/10, 1480/10, 29/11, 30/11).

¹¹ Termin dodatkowy dotyczył wniosków, które nie znalazły się na liście zadań do dofinansowania.

¹² W uchwale Zarządu WFOŚiGW nr 194/05 z 15 marca 2005 r. zostały określone kryteria stopnia przygotowania zadania. Zadanie było uznane za przygotowane kompletnie (10 pkt) gdy: wypełniony został wniosek szczegółowy, wnioskodawca dysponował pozwoleniem na budowę (zgłosił budowę) oraz innymi niezbędnymi pozwoleniami, zakończono postępowanie przetargowe na wybór wykonawcy oraz udokumentowano zabezpieczenie środków na pełne zbilansowanie inwestycji.

złożyło tylko 29,5% wnioskodawców wniosków wstępnych. Skutkiem stosowania przez Fundusz opisywanej praktyki, była konieczność ogłaszania naborów uzupełniających.

Pomimo zapraszania do dodatkowych naborów wnioskodawców, których wnioski wstępne zostały negatywnie rozpatrzone, w ramach naborów dodatkowych wnioski składały przede wszystkim nowe podmioty. Wnioski te miały charakter wniosków szczegółowych i nie były oceniane według kryteriów punktowych - tak jak wnioski wstępne. Ponadto krótki okres od dnia złożenia wniosków dodatkowych do dnia ich rozpatrzenia eliminował przypadki przeterminowania założeń inwestycyjnych, co miało miejsce w przypadku wniosków wstępnych. W ocenie NIK, powyższe świadczy o braku równego traktowania przez Fundusz wszystkich wnioskodawców.

2.3. Znaczna część wniosków szczegółowych była przez Fundusz rozpatrywana negatywnie. W 2010 r. Fundusz rozpatrzył negatywnie lub odrzucił 69 wniosków szczegółowych na kwotę 114,7 mln zł, co stanowiło wartościowo 38,6% wszystkich złożonych wniosków szczegółowych; w 2011 r. rozpatrzono negatywnie lub odrzucono 109 wniosków na kwotę 29,2 mln zł, co stanowiło wartościowo 9,8% złożonych wniosków szczegółowych.

2.3.1. Analiza wybranych wniosków, które zostały negatywnie rozpatrzone, wykazała m.in., że odrzucano wnioski dotyczące realizacji zadań z listy przedsięwzięć priorytetowych przyjętych przez Radę Nadzorczą na lata 2010-2011. W ocenie NIK, w 5 przypadkach na 20 badanych, podane przez Fundusz powody odrzucenia wniosków były nieuzasadnione. I tak:

- wniosek Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siedlcach o dotację 300 tys. zł na dofinansowanie projektu ucyfrowienia pracowni rentgenowskiej został rozpatrzony negatywnie z powodu wyczerpania limitu środków finansowych w dziedzinie ochrony ziemi w dniu, w którym był rozpatrywany;
- wniosek Gminy Nadarzyn o pożyczkę 8 mln zł na budowę oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wolica został negatywnie rozpatrzony z powodu braku środków w planie finansowym;
- wniosek Fundacji Promocji Gmin Polskich o dotację 209,4 tys. zł na przeprowadzenie szkoleń w zakresie efektywności energetycznej - rozpatrzono negatywnie z powodu niskiego efektu ekologicznego, przy czym była to ocena subiektywna Funduszu przy braku jakichkolwiek mierzalnych norm pomiaru tego efektu;
- wniosek Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Sokołowie Podlaskim o dotację 1 240 tys. zł na dofinansowanie projektu ucyfrowienia pracowni rentgenowskiej został negatywnie rozpatrzony z powodu nieogłoszenia naboru dodatkowego w dziedzinie ochrony ziemi;
- wniosek Miasta Siedlce o pożyczkę 2,9 mln zł na termomodernizację został negatywnie rozpatrzony z powodu korzystania przez wnioskodawcę z finansowania na podstawie umowy factoringu; Fundusz odrzucił wniosek pomimo zadeklarowania przez wnioskodawcę, że zrezygnuje z umowy factoringu po uzyskaniu pożyczki z Funduszu, przy tym pożyczka z Funduszu była oprocentowana o 2,1-2,3% mniej niż środki otrzymane w ramach factoringu.

2.3.2. Równocześnie, w wyniku analizy wybranych pozytywnie rozpatrzonych wniosków szczegółowych, NIK stwierdza że Zarząd Funduszu w czterech na 40 badanych wniosków zaakceptował wypłatę dofinansowania

pomimo niespełniania przez wnioskodawców kryteriów zgodności z przyjętymi zasadami przyznawania środków. I tak:

- w przypadku wniosku Politechniki Warszawskiej o pożyczkę 500 tys. zł – Fundusz wyraził zgodę na wypłatę transzy pożyczki pomimo nieudokumentowania przez wnioskodawcę wymaganego pokrycia 10% kosztów ze środków własnych;
- w przypadku wniosku Wojewódzkiego Szpitala Bródnowskiego o pożyczkę 3,4 mln zł – Fundusz podjął decyzję pozytywną pomimo negatywnej oceny przez biegłego rewidenta sytuacji finansowej wnioskodawcy;
- wniosek Gminnego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Izabelin „Mokre Łąki” Sp. z o.o. o pożyczkę 2 550 tys. zł został rozpatrzony pozytywnie pomimo wykazania przez wnioskodawcę ujemnych wyników z działalności operacyjnej, wskazujących na ryzyko niewypłacalności;
- wniosek Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych o dotację 1 144,5 tys. zł nie był zbilansowany finansowo – Fundusz wyraził zgodę na przedstawienie uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie dofinansowania zadania w terminie późniejszym.

2.4. Przy wykazanej nadwyżce płynnych środków na rachunkach Funduszu, decyzje odmowne (opisane w pkt 2.3.1 niniejszego *Wystąpienia*) uzasadniane brakiem środków wynikającym z przyjętych limitów dofinansowania w danej dziedzinie w czasie rozpatrywania wniosków - należy uznać za niewłaściwe. Przypadki te wskazują na nieprawidłowe planowanie wydatków statutowych Funduszu, prowadzące do pomijania dofinansowania projektów, które mogłyby zapewnić uzyskanie efektów ekologicznych. W toku kontroli ustalono, że składane przez Zarząd Funduszu wnioski do Rady Nadzorczej, dotyczące zmian planów finansowych i planów działalności¹³, nie obejmowały zwiększeń limitów środków z uwagi na zwiększone zainteresowanie wnioskodawców w określonych dziedzinach.

W ocenie NIK przyjęty przez Fundusz sposób rozpatrywania wniosków narusza zasady jawności podejmowanych decyzji i równego traktowania wszystkich zainteresowanych preferencyjnym dofinansowaniem.

Wykazana w pkt. 2.1-2.2 niniejszego *Wystąpienia* wadliwa formuła rozpatrywania wniosków w latach 2010-2011 w dwóch etapach oraz dopuszczony zakres subiektywizmu przy ocenie przedstawianej dokumentacji, nie zapewniał pełnej bezstronności oceny zgłoszonych projektów. Przedstawione powyżej przypadki negatywnych i pozytywnych decyzji Zarządu Funduszu wskazują na znaczny zakres uznaniowości Zarządu w decydowaniu o przyznaniu lub odmowie dofinansowania.

3. W toku kontroli NIK zostały stwierdzone nieprawidłowości w sposobie rozpatrywania wniosków o pożyczki i dotacje oraz w rozliczeniach Funduszu z beneficjentami, wynikające częściowo z nieprzestrzegania obowiązujących procedur wewnętrznych.

Stosowane przez Fundusz metody rozliczeń umów z beneficjentami uniemożliwiały ustalenie rzeczywistego wpływu zaangażowanych środków na ochronę środowiska. Fundusz nie podejmował działań zmierzających do oceny osiągniętych efektów ekologicznych w oparciu o obiektywne wskaźniki a ograniczał się

¹³ Plan finansowy i plan działalności Funduszu na 2010 r. przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej nr 88/09 w dniu 12 października 2009 r. był dwukrotnie zmieniony tj. w dniu 29 września 2010 r. uchwałą nr 108/10 i 25 listopada 2010 r. uchwałą nr 122/10. Plan finansowy i plan działalności Funduszu na 2011 r. przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej nr 124/10 w dniu 25 listopad 2010 r. był trzykrotnie zmieniany: tj. w dniu 20 grudnia 2010 r. uchwałą nr 131/10, 29 czerwca 2011 r. uchwałą nr 96/11 oraz 29 listopada 2011 r. uchwałą nr 182/11.

wyłącznie do analizy dokumentacji, niejednokrotnie zawierającej tylko teoretyczne wyliczenia. Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że opisany wyżej sposób szacowania efektów ekologicznych przez Fundusz, prowadzi do zniekształcania publikowanych informacji o rezultatach podejmowanych działań.

Uwagę zwraca również niejednorodność postępowania Funduszu w odniesieniu do analogicznych spraw.

3.1. W 2010 r. Fundusz przyznał dofinansowanie (rozpatrzył pozytywnie wnioski) 633 wnioskodawcom na kwotę 182,3 mln zł, w tym 380 dotacji na kwotę 36,5 mln zł, 219 pożyczek na kwotę 133,7 mln zł, 25 pożyczko-dotacji na kwotę 11,6 mln zł i 9 innych form dofinansowania na kwotę 0,6 mln zł. Na podstawie tych decyzji podpisano 401 umów dotacji na kwotę 41 mln zł oraz 230 umów pożyczek na kwotę 121 mln zł. Ponadto podpisano 150 umów o warunkowym umorzeniu pożyczek na łączną kwotę 15,8 mln zł oraz 6 umów dofinansowania zadań współfinansowanych ze środków UE.

W 2011 r. Fundusz przyznał dofinansowanie (rozpatrzył pozytywnie wnioski) 988 wnioskodawcom na kwotę 267,8 mln zł, w tym 639 dotacji na kwotę 46,8 mln zł, 258 pożyczek na kwotę 193,5 mln zł, 44 pożyczko-dotacji na kwotę 16,7 mln zł i 47 innych form dofinansowania na kwotę 10,8 mln zł. Na podstawie tych decyzji podpisano 668 umów dotacji na kwotę 44,3 mln zł oraz 31 umów przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 8,3 mln zł, 282 umowy pożyczek na kwotę 205,8 mln zł. Ponadto podpisano 160 umów o warunkowym umorzeniu pożyczek na łączną kwotę 18,3 mln zł.

3.2. Przeprowadzone przez NIK badanie kontrolne objęło 40 wybranych zadań (wniosków o pożyczki i dotacje). Ustalono, że:

- na etapie wstępnej weryfikacji w wydziałach zamiejscowych lub w wydziałach merytorycznych Biura Funduszu była weryfikowana kompletność i prawidłowość wniosków, w wyniku której wnioski były uzupełniane lub poprawiane; w przypadkach wniosków weryfikowanych bezpośrednio w wydziałach merytorycznych WFOŚiGW nie stosowano zasady kontroli dokumentacji w formie list sprawdzających, co było niezgodne z § 7 pkt 2 *Instrukcji rozpatrywania i realizacji wniosków o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Warszawie*¹⁴;
- w 20 przypadkach, pomimo konieczności uzupełnienia wniosku, Fundusz nie skierował do wnioskodawców pisemnego wezwania, co było niezgodne z § 7 ust.1 *Zasad udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków WFOŚiGW w Warszawie* wprowadzonych kolejnymi uchwałami Rady Nadzorczej¹⁵; Zastępca Prezesa WFOŚiGW wyjaśnił¹⁶, że część wniosków była uzupełniona bez wezwania, część uzupełniono w wyniku interwencji Funduszu drogą telefoniczną bądź mailową, w kilku przypadkach w wyniku kontaktu bezpośredniego.

3.3. Badaniu pod kątem prawidłowości realizacji umów poddano 10 umów pożyczki i 10 umów dotacji o największej kwocie dofinansowania. W wyniku tego badania, NIK stwierdza że:

- wypłata transz pożyczki lub kwoty dotacji następowała, zgodnie z obowiązującą w Funduszu procedurą, po weryfikacji złożonej dokumentacji i zaakceptowaniu przez odpowiednie komórki organizacyjne Funduszu;

¹⁴ Zarządzenie nr 2/2008/1 Prezesa Zarządu WFOŚiGW z dnia 3 marca 2008 r.

¹⁵ *Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków WFOŚiGW w Warszawie* - uchwały Rady Nadzorczej WFOŚiGW nr 7/09 z dnia 5 marca 2009 r.; nr 5/10 z 3 lutego 2010 r.; nr 132/10 z 20 grudnia 2010 r.; nr 20/11 z 20 marca 2011 r.; nr 36/11 z 6 czerwca 2011 r.

¹⁶ Pismo Zastępcy Prezesa Zarządu WFOŚiGW z dnia 28 maja 2012 r.

- karty efektu ekologicznego, będące jednym z najważniejszych składników dokumentacji potwierdzającej prawidłową realizację zadania były wadliwie przygotowane na etapie podpisywania umowy i jej końcowego rozliczania; w 13 przypadkach załączone do umowy i rozliczenia końcowego karty efektu ekologicznego nie zawierały dokładnego określenia sposobu weryfikacji uzyskania zakładanego efektu ekologicznego;
- we wszystkich badanych zadaniach Fundusz nie przeprowadził kontroli efektu ekologicznego po zakończeniu zadania inwestycyjnego, uznając, że przedłożone w rozliczeniu końcowym dokumenty są wystarczające do potwierdzenia prawidłowości realizacji umowy.

3.4. Analiza 24 decyzji o częściowym umorzeniu pożyczki wykazała, że:

- w przypadku 11 decyzji pracownicy Funduszu dokonywali weryfikacji złożonej dokumentacji w formie list sprawdzających umożliwiających rzetelną weryfikację dodatkowych dokumentów związanych z realizacją dofinansowanej inwestycji i dotychczasowym rozliczeniem pożyczki, w 13 przypadkach takich list nie stosowano, co było niezgodne z § 7 pkt 2 *Instrukcji rozpatrywania i realizacji wniosków o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Warszawie*;
- w żadnym z badanych przypadków częściowego umorzenia pożyczki, Fundusz nie przeprowadził kontroli u beneficjenta w zakresie autentyczności danych zawartych we wniosku o umorzenie oraz efektu ekologicznego osiągniętego w wyniku realizacji dofinansowanej inwestycji; takiej kontroli nie przewidziano w *Instrukcji rozpatrywania i realizacji wniosków o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Warszawie*.

4. Z ustaleń kontroli wynika, że w 2011 r. nastąpił wzrost o 7,3% kosztów funkcjonowania Biura i organów Funduszu - w stosunku do 2010 r. Koszt ten wynosił na koniec w 2010 r. 14,7 mln zł, a na koniec 2011 r. 15,8 mln zł. Przeciętne zatrudnienie w 2010 r. wynosiło 96,6 osób, w 2011 r. - 98,7 osób (wzrost o 2,2%).

Analiza danych finansowych wskazuje, że koszt funkcjonowania Biura i organów Funduszu stanowił w 2010 r. 14,5% przychodów z tytułu opłat i kar (w 2011 r. - 13,2%). Jednocześnie, koszt ten, odniesiony do wydatków Funduszu na cele statutowe stanowił 22,5% w 2010 r. i 21,7% w 2011 r.

Przeciętny koszt utrzymania 1 etatu, wynosił w 2010 r. 152,5 tys. zł i wzrósł w 2011 r. o 7,7 tys. zł do 160,2 tys. zł (o 5%). Na zwiększenie kosztów funkcjonowania Biura i organów Funduszu w 2011 r. w stosunku do 2010 r. miały wpływ wzrosty w takich pozycjach jak:

- wynagrodzenia członków Zarządu Funduszu – z 788 tys. zł do 979 tys. zł t.j. o 24,2% (w tym przeciętne miesięczne wynagrodzenie w przeliczeniu na jeden etat wzrosło z 16,4 tys. zł na 22,0 tys. zł, t.j. o 34,3%);
- wynagrodzenia pracowników – z 8 952 tys. zł do 9 670 tys. zł t.j. o 8,0%;
- szkolenia – z 76 tys. zł do 178 tys. zł t.j. o 134,2%;
- paliwa i eksploatacja samochodów osobowych – z 72 do 85 t.j. o 18,1%;
- artykuły biurowe - z 109 tys. zł do 122 tys. zł t.j. o 11,9%.

NIK zwraca uwagę, że przeciętne wynagrodzenie pracowników administracyjno-biurowych Funduszu w 2011 r. wysokości 8 482 zł miesięcznie było znacząco wyższe od średniej płacy w administracji publicznej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego¹⁷, w województwie mazowieckim w 2011 r. średnie wynagrodzenie brutto w administracji państwowej wynosiło 5 505 zł, a w administracji samorządowej 4 531 zł. Ponadto pracownikom Funduszu zapewniono szkolenia, odpłatne kształcenie, świadczenia rzeczowe (w 2011 r. w kwocie 152 tys. zł tj. 1 540 zł na pracownika) oraz finansowanie usług opieki medycznej.

4.1. NIK zwraca uwagę na wysoki wzrost kosztów wynagrodzeń członków Zarządu Funduszu, który miał miejsce w sytuacji podejmowania oszczędności w sektorze publicznym w związku z narastającym deficytem budżetu państwa. Wzrost tych wynagrodzeń wyniósł ponad 24%, przy wzroście wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2011 r. o 4,3%¹⁸.

Podwyższenie wynagrodzeń członków Zarządu WFOŚiGW było możliwe po zmianie¹⁹ z dniem 31 maja 2011 r. art. 400 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska²⁰, w wyniku której wojewódzkie fundusze ochrony środowiska zostały wyłączone spod działania ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi²¹, czyli tzw. „ustawy kominowej”.

W związku ze zmianą stanu prawnego wprowadzono w 2011 r. do wynagrodzeń członków Zarządu nowy składnik tj. dodatku stażowego w wysokości 1% za każdy rok pracy (nie więcej niż 20% wynagrodzenia zasadniczego) oraz zmieniono podstawę do naliczania nagrody rocznej.²²

4.2. Analiza wydatków Funduszu w latach 2010-2011 związanych z zakupami środków trwałych wykazała, że zakupy te dokonywane były zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²³.

Uwagi NIK dotyczą procedury zakupu samochodów osobowych dla członków Zarządu. W specyfikacji istotnych warunków zamówienia (siwz)²⁴ sformułowano warunki techniczne samochodu w taki sposób, że dla danej klasy samochodów tzw. klasy średniej, warunki spełniał tylko jeden model samochodu – Honda Accord. Inne typy samochodów o cechach ogólnych porównywalnych i cenach nieznacznie niższych, nie spełniały niektórych szczegółowych danych dotyczących np. szerokości nadwozia lub minimalnej mocy silnika. Takie sformułowanie warunków siwz ograniczało, zdaniem NIK, konkurencję i w tym zakresie było niezgodne z art. 29 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych.

4.3. W latach 2008-2012, wg informacji Prezesa Zarządu Funduszu²⁵, zatrudniono w Funduszu trzy osoby spokrewnione z członkami kierownictwa. Były to: córka członka zarządu – zatrudniona w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2011 r. na pracę zleconą, córka Dyrektora Wydziału Spraw Pracowniczych – zatrudniona w okresie od 21 stycznia do 30 kwietnia 2009 r. na pracę zleconą, a następnie zatrudniona na podstawie umowy o pracę na stanowisku specjalisty w okresie od 1 maja do 14 września 2009 r. oraz syn Głównego Księgowego Funduszu – zatrudniony w okresie od 3 sierpnia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. na pracę zleconą a następnie w okresie od 1 stycznia 2010 r. (nadal) na podstawie umowy o pracę w charakterze specjalisty w Sekcji Umów.

¹⁷ GUS Informacja statystyczna „Zatrudnienie i wynagrodzenie w gospodarce narodowej w 2011 r.”

¹⁸ Zgodnie z tabelą: *Roczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych* publikowaną na stronie www.stat.gov.pl

¹⁹ Art. 1 pkt 1) ustawy z dnia 4 marca 2011 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska, Dz. U. Nr 99, poz. 569.

²⁰ Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.

²¹ Dz. U. Nr 26, poz. 306

²² Uchwała Rady Nadzorczej nr 97/11 z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie ustalenia Zasad wynagradzania członków Zarządu i Głównego Księgowego WFOŚiGW w Warszawie.

²³ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

²⁴ <http://wfosi.gw.pl/bip/zamowienia-publiczne/499>

²⁵ Pismo Prezesa Zarządu z dnia 8 maja 2012 r.

W postępowaniach konkursowych na stanowiska specjalistów, wygranych przez ww. osoby, w celu oceny kandydatów przewidziano rozmowę kwalifikacyjną. Postępowania te nie stwarzały równych szans wszystkim uczestnikom, gdyż osoby, które zapoznały się z pracą w Funduszu podczas pracy na zlecenie miały istotną przewagę w stosunku do pozostałych kandydatów.

5. Przeprowadzone przez NIK kontrole u 19 wybranych celowo beneficjentów Funduszu wykazały następujące nieprawidłowości:

5.1. Określone w umowach z Funduszem efekty ekologiczne były nierzetelnie dokumentowane, pomimo że uzyskanie efektu ekologicznego było warunkiem umorzenia części zobowiązań. Fundusz nie weryfikował prawidłowości sprawozdań beneficjentów potwierdzających uzyskanie efektu ekologicznego, w oparciu o rzeczywiste pomiary i badania. W sprawozdaniach przedstawiano obliczenia teoretyczne lub dokumenty potwierdzające uzyskanie efektów rzeczowych.

- w Starostwie Wyszowskim termomodernizacja sześciu budynków użyteczności publicznej, zgodnie z umową z Funduszem²⁶, miała spowodować: oszczędność energii w łącznej wysokości 1 507,15 GJ/rok oraz paliwa: 93,43 Mg/rok węgla kamiennego i 6 326,43 m³/rok gazu ziemnego; Fundusz umorzył część zobowiązań na kwotę ogółem 120,0 tys. zł bez zweryfikowania czy zostały uzyskane zakładane oszczędności;
- wymagany postanowieniem umów pożyczki z Miastem Gostynin termin osiągnięcia efektu ekologicznego²⁷ określono na 15 września 2010 r.²⁸; rozliczenie końcowe zadania oraz sprawozdanie z zakończenia inwestycji Miasto Gostynin złożyło do Funduszu 28 maja 2010 r.²⁹ t.j. na cztery miesiące przed planowanym terminem osiągnięcia efektu ekologicznego; w sprawozdaniu z zakończenia inwestycji, w odniesieniu do efektu ekologicznego, zostały przedstawione wyłącznie obliczenia teoretyczne dotyczące zużycia energii cieplnej;
- Gmina Kozienice nie osiągnęła, w terminie określonym w umowie pożyczki, efektu ekologicznego w postaci zmniejszenia ilości odpadów wprowadzonych do środowiska³⁰; pomimo nieosiągnięcia w umownym terminie nawet 50% wymaganego efektu ekologicznego, Fundusz zaakceptował przedstawione przez Gminę rozliczenie końcowe zadania oraz zawarł z nią umowę³¹ o warunkowym umorzeniu części pożyczki w kwocie 600 tys. zł;
- z dokumentów złożonych w WFOŚiGW przez Gminę Nadarzyn nie wynikało jednoznacznie czy i kiedy został osiągnięty efekt ekologiczny w postaci określonej w umowie pożyczki na budowę

²⁶ Łączny koszt termomodernizacji sześciu budynków - 483,1 tys. zł, kwota pożyczek 400,0 tys. zł, t.j. 82,7% wartości całego przedsięwzięcia.

²⁷ Termomodernizacja trzech budynków mieszkalnych miała spowodować oszczędności: 778,2 GJ/rok energii cieplnej oraz 32,4 Mg/rok węgla kamiennego.

²⁸ Umowa przewidywała termin zakończenia przedsięwzięcia na dzień 15 marca 2010 r. a osiągnięcie efektu ekologicznego do dnia 15 września 2010 r. tj. sześć miesięcy po zakończeniu zadania.

²⁹ Pismami znak: RF-2223-01/10, RF-2223-02/20, RF-2223-03/10

³⁰ Załącznik Nr 2 do umowy pożyczki, zawierający określenie efektu ekologicznego, t.j.: ilość odpadów wprowadzonych w sposób zorganizowany do środowiska - 123,1 Mg/rok; odzysk surowców wtórnych: papier i tektura 49,9 Mg/rok, tworzywa sztuczne 21,5 Mg/rok, szkło 51,7 Mg/rok.

³¹ Umowa Nr 0120/10/U zawarta w dniu 18 listopada 2010 r. o warunkowym umorzeniu pożyczki nr 0096/08/OZ/P z dnia 10 września 2008 r.

kanalizacji³² ponieważ brak w nich było informacji dotyczących: ilości ścieków przyjmowanych do oczyszczalni w wyniku realizacji zadania, liczby posesji, którym stworzono możliwość podłączenia oraz liczby zlikwidowanych szamb i wykonanych przyłączy; w złożonych dokumentach Gmina wykazała jedynie liczbę odbiorców (171) podłączonych na dzień 3 listopada 2009 r.; rozliczenie końcowe pożyczki zostało dokonane z 8-miesięcznym opóźnieniem; pomimo tego Gmina Nadarzyn uzyskała warunkowe umorzenie³³ części pożyczki w kwocie 841,0 tys. zł.

- termomodernizacja budynku Starostwa w Łosicach miała doprowadzić do oszczędności energii cieplnej (2 816,6 GJ/rok) oraz paliwa gazowego (87 201 m³/rok) a tym samym umożliwić redukcję emisji substancji szkodliwych i pyłów do środowiska³⁴; w zaakceptowanym przez Fundusz sprawozdaniu z zakończenia inwestycji, w odniesieniu do efektu ekologicznego, zostały przedstawione wyłącznie obliczenia teoretyczne dotyczące zużycia energii cieplnej i paliwa gazowego, natomiast nie przedstawiono danych z rzeczywistych pomiarów tych wielkości.

5.2. Fundusz nie monitorował zakładanych efektów ekologicznych w perspektywie dłuższej niż sześć miesięcy od zakończenia inwestycji, co prowadziło do niepełnego wykorzystania w ochronie środowiska możliwości wybudowanych instalacji. Biorąc pod uwagę fakt, że spłacanie udzielonych kredytów było rozciągnięte na przestrzeni kilku lat (z możliwością umorzenia części zobowiązań), efektywność zainwestowanych środków powinna być monitorowana w dłuższej perspektywie.

- na dzień zakończenia kontroli NIK w Gminie Czosnów (tj. 30 marca 2012 r.) nie został osiągnięty zakładany efekt ekologiczny³⁵, który miał powstać w wyniku rozbudowy gminnej oczyszczalni ścieków³⁶ w zakresie redukcji ładunku zanieczyszczeń; w sprawozdaniu z zakończenia inwestycji przekazanym do Funduszu 13 lutego 2012 r. Zastępca Wójta poinformował, że została osiągnięta niższa redukcja ładunku zanieczyszczeń³⁷, niż określona w umowie z Funduszem, co wynikało z mniejszej ilości ścieków niż początkowo zakładano; jak ustaliła kontrola NIK, przyczyną niepełnego wykorzystania możliwości technicznych powstałej oczyszczalni była niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacji (tylko ok. 25% mieszkańców Gminy Czosnów miało dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej; przyjęty program rozbudowy kanalizacji³⁸, zakłada że do 2013 r. 65% mieszkańców Gminy Czosnów będzie miało dostęp do sieci;

³² Efekt ekologiczny, zgodnie z umową pożyczki z WFOŚiGW miał zostać osiągnięty do 6 stycznia 2009 r. Miał on polegać na: przyjmowaniu do oczyszczalni (w wyniku realizacji zadania) ścieków w ilości 115,8 m³/d, wykonaniu kanalizacji o łącznej długości 12,942 mb, stworzeniu możliwości podłączenia dla 193 posesji, likwidacji 130 szt. szamb oraz wykonaniu 160 szt. przyłączy.

³³ Na podstawie umowy Nr 0144/10/U z dnia 31 grudnia 2010 r.

³⁴ Redukcja emisji: dwutlenku siarki o 1,19982 Mg/rok, tlenku węgla o 4,494 Mg/rok, tlenków azotu o 0,0716 Mg/rok, pyłów o 2,52 Mg/rok.

³⁵ Według karty efektu ekologicznego przedsięwzięcia stanowiącej załącznik do umowy pożyczki, założono redukcję BZT₅ o 64 kg O₂/d, ChZT o 40 kg O₂/d, Azotu ogólnego o 19,2 kg N/d, Fosforu ogólnego o 10,08 kg P/d, zawiesiny o 31,25 kg/d. Termin osiągnięcia efektu ekologicznego został określony w aneksie nr 6 z 15 września 2011 r. - na dzień 30 marca 2012 r. tj. 6 miesięcy od terminu zakończenia przedsięwzięcia.

³⁶ Gmina Czosnów uzyskała ze środków Funduszu pożyczkę na podstawie umowy nr 0317/08/OW/P z dnia 12 grudnia 2008 r. w kwocie 1 500,0 tys. zł na dofinansowanie przedsięwzięcia pn. „Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Czosnowie” o wartości 9 227,8 tys. zł. W trakcie realizacji inwestycji, na wniosek gminy, Fundusz czterokrotnie zwiększył wartość pożyczki, ostatecznie do kwoty 6 500,0 tys. zł. Ostatecznie udział środków otrzymanych z Funduszu w finansowaniu przedsięwzięcia, wyniósł 70,4 % kosztu całkowitego.

³⁷ BZT₅ o 3,96 kg O₂/d, ChZT o 20 kg O₂/d, Azot ogólny o 8,86 kg N/d, Fosfor ogólny o 0,78 kg P/d, zawiesiny o 2,74 kg/d.

³⁸ Pismo Wójta Gminy Czosnów z 29 marca 2012 r.

- zgodnie z postanowieniami umowy pożyczki³⁹ w kwocie 1 590 tys. zł – w terminie do 30 września 2008 r. Gmina Zatory wybudowała sieć wodociągową o długości 41 169 mb, z założeniem dostarczenia wody do 168 gospodarstw indywidualnych i 818 działek rekreacyjnych; zgodnie z kartą efektu ekologicznego, stanowiącą integralną część umowy, do 31 marca 2009 r. do wodociągu przyłączono jedynie 50 gospodarstw indywidualnych i 286 działek rekreacyjnych; pomimo wykorzystania tylko 44% możliwości sieci wodociągowej, Fundusz w dniu 30 września 2011 r., warunkowo umorzył część pożyczki w kwocie 477 tys. zł;
- w wyniku realizacji zadania pn. „Budowa II stopnia odzysku ciepła z wody geotermalnej w Mszczonowie”⁴⁰, Spółka Geotermia Mazowiecka S.A. obliczyła efekt ekologiczny po 6 miesiącach od zakończenia inwestycji, o którym mowa w umowie z Funduszem, wykorzystując uśrednione dane historyczne⁴¹.

5.3. Z ustaleń NIK wynika, że beneficjenci spoza sektora finansów publicznych dokonywali wyboru wykonawców poza trybami określonymi w ustawie Prawo zamówień publicznych, wskazując jako podstawę jej art. 3 ust 1 pkt. 5⁴². W konsekwencji nie sporządzano specyfikacji istotnych warunków zamówienia i nie dokumentowano wyboru wykonawcy, co uniemożliwiało Funduszowi dokonanie oceny prawidłowości rozliczenia inwestycji. Praktyka ta miała miejsce pomimo że formularz wniosku o dofinansowanie zobowiązywał beneficjentów do składania oświadczeń, że wybór wykonawców zadania oraz dostawców dóbr i usług nastąpi zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych.

NIK zwraca uwagę, że Fundusz nie dokonywał weryfikacji złożonych oświadczeń przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, nawet wówczas gdy wykonawca zadania był już wybrany. Na przykład zakup urządzeń przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe LEKARO dofinansowany z pożyczki Funduszu w kwocie 1 000,0 tys. zł, w ocenie NIK został dokonany z naruszeniem trybu z wolnej ręki, o którym mowa w ustawie Prawo zamówień publicznych. Udzielając zamówienia, Przedsiębiorstwo nie zawiadomiło Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o wszczęciu postępowania, ze wskazaniem na uzasadnienie faktyczne i prawne zastosowanego trybu oraz nie udokumentowało przebiegu postępowania w postaci protokołu, zgodnie z wymogami określonymi art. 96 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych. W oświadczeniu załączonym do wniosku o pożyczkę złożonym do Funduszu w dniu 15 października 2010 r., właściciel Przedsiębiorstwa oświadczył, że wybór dostawców i wykonawców zadania został dokonany zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych.

³⁹ Umowa pożyczki nr 229/07/GW/P z 6 grudnia 2007 r.

⁴⁰ Umowa pożyczki Nr 0062/11/OA/P na kwotę 1 100,0 tys. zł (t.j. 58,5 % wartości zadania inwestycyjnego (całkowity koszt zadania inwestycyjnego wynosił 1 878,8 tys. zł netto (2 310,8 tys. zł brutto))

⁴¹ W oparciu o wyniki produkcji energii cieplnej z II stopnia odzysku w okresie od stycznia do kwietnia 2012 r. (4 088,0 GJ) oraz dane dotyczące ilości ciepła produkowanego w ostatnich trzech latach oszacowano ilość rocznej produkcji ciepła z II stopnia odzysku. Ilość zaoszczędzonego gazu ziemnego, w związku z odzyskiem dodatkowej energii geotermalnej w wielkości 203 968 m³/rok (w karcie efektu ekologicznego planowano 184 244 m³/rok), pozwala na redukcję emisji: dwutlenku siarki - 0,0041 Mg/rok, tlenku węgla - 0,055 Mg/rok, dwutlenku węgla - 400,6 Mg/rok, dwutlenku azotu - 0,392 Mg/rok.

⁴² Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy Prawo zamówień publicznych stosuje się do udzielania zamówień publicznych przez podmioty spoza sektora finansów publicznych, jeżeli łącznie zachodzą następujące okoliczności: a) ponad 50 % wartości udzielanego przez nie zamówienia jest finansowane ze środków publicznych, b) wartość zamówienia jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8, ustawy pzp, c) przedmiotem zamówienia są roboty budowlane obejmujące wykonanie czynności w zakresie inżynierii lądowej lub wodnej, budowy szpitali, obiektów sportowych, rekreacyjnych lub wypoczynkowych, budynków szkolnych, budynków szkół wyższych lub budynków wykorzystywanych przez administrację publiczną lub usługi związane z takimi robotami budowlanymi.

5.4. Ponadto ustalono, że zakup urządzeń przez firmę Krynicki Rycykling S.A., dofinansowany z pożyczki Funduszu w kwocie 3 950,0 tys. zł (z tego zostało umorzone 1 165,0 tys. zł), nastąpił na podstawie pięciu umów zawartych w okresie od kwietnia do sierpnia 2008 r. oraz od stycznia do września 2010 r. Przeprowadzona przez NIK analiza dokumentacji księgowej wykazała, że 4 z 11 faktur, na łączną kwotę 301,6 tys. zł, potwierdzających wykonanie wydatków ze środków własnych spółki Krynicki Rycykling, dotyczyły wykonania linii do segregacji stłuczki szklanej w Mysłowicach woj. śląskie, a nie określonej w umowie pożyczki - inwestycji w Wyszkanie. Oznacza to, że rzeczywisty udział środków WFOŚiGW w finansowaniu zadania wyniósł 61,8%, a nie jak określono w umowie pożyczki w wysokości 58,69%.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Planowanie wydatków na dofinansowanie przedsięwzięć ekologicznych w sposób zapewniający pełne wykorzystywanie środków pozostających w dyspozycji Funduszu.
2. Zmodyfikowanie przyjętego sposobu selekcji projektów do finansowania, poprzez:
 - a. przeprowadzanie częstszych naborów wniosków i skrócenie okresu od wpływu wniosku do decyzji o dofinansowaniu;
 - b. objęcie wszystkich wniosków jednolitym systemem oceny punktowej.
3. Zwiększenie dyscypliny stosowania procedury rozpatrywania wniosków, w szczególności w zakresie stosowania list sprawdzających i trybu powiadamiania wnioskodawców o konieczności uzupełnienia przedłożonej dokumentacji.
4. Wprowadzenie obowiązku potwierdzania przez beneficjentów uzyskania efektu ekologicznego w postaci rzeczywistych pomiarów uzyskanych parametrów urządzeń i instalacji oraz precyzyjne określenie zasad dokumentacji tego efektu.
5. Rzeczywistą weryfikację zgłaszanych efektów ekologicznych (również bezpośrednio u beneficjenta).
6. Rozważenie wprowadzenia, w przypadku wydatkowania środków Funduszu przez podmioty spoza sektora finansów publicznych, zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych.
7. Przeprowadzanie naborów kandydatów do zatrudnienia w Biurze Funduszu w sposób konkurencyjny, t.j. zgodnie z art. 400m ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA-4114-01-01/2012
I/12/003

Warszawa, dnia 10 sierpnia 2012 r.

Pan
Tomasz Skrzypczyński Prezes
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Warszawie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(tekst jednolity)

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴³, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie⁴⁴ kontrolę gospodarowania środkami finansowymi w latach 2010-2011.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym 13 czerwca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

NIK ocenia negatywnie niewykorzystywanie dostępnych środków na finansowanie projektów dotyczących ochrony środowiska i gospodarki wodnej, spowodowane nieprawidłowym procesem planowania wydatków i selekcji projektów do dofinansowania.

Ponadto, NIK ocenia negatywnie:

- brak jednoznacznych i jednolitych procedur rozpatrywania wniosków i rozliczania udzielonych pożyczek i dotacji, stwarzający ryzyko występowania mechanizmów korupcyjnych,
- nierzetelne rozliczanie efektów ekologicznych dofinansowanych przedsięwzięć,
- wysokie koszty funkcjonowania Funduszu.

NIK ocenia pozytywnie zarządzanie przez Fundusz wolnymi środkami pieniężnymi.

6. W badanym okresie stan aktywów Funduszu kształtował się następująco: na 1 stycznia 2010 r. - 645,4 mln zł, na 31 grudnia 2010 r. - 682 mln zł; na 31 grudnia 2011 r. - 729,2 mln zł. Najwyższą pozycją

⁴³ Dz. U. z 2012 r. Nr 82 w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1482 ze zm.).

⁴⁴ Dalej także: *Fundusz* lub *WFOŚiGW*.

aktywów były należności od kontrahentów, odpowiednio: 594,5 mln zł, 579,2 mln zł i 588,1 mln zł (w tym należności z tytułu udzielonych pożyczek, odpowiednio: 594,1 mln zł, 578,8 mln zł, 587,6 mln zł). Znaczącą pozycję aktywów Funduszu stanowiły akcje i udziały w dziewięciu spółkach, których łączna wartość kształtowała się następująco: według stanu na 31 grudnia 2010 r. - 25,1 mln zł (w tym akcje BOŚ SA - 21 mln zł), na 31 grudnia 2011 r. - 17,4 mln zł (w tym wartość akcji BOŚ SA zmniejszyła się do 13,4 mln zł w wyniku spadku notowań giełdowych).

6.1. Nie uległa istotnej zmianie skala należności z tytułu udzielanych pożyczek (różnica pomiędzy 1 stycznia 2010 r i 31 grudnia 2011 r. wyniosła minus 1%⁴⁵). W 2010 r. kwota wypłat pożyczek wyniosła 150 mln zł a kwota spłat 165 mln zł, natomiast w 2011 r. wypłaty wyniosły 186,5 mln zł, a spłaty 177,7 mln zł. Dodatkowe obciążenia związane z obsługą pożyczek były nieznaczne - należności przeterminowane, należności dochodzone na drodze sądowej i należności spłacane w wyniku zawartej ugody wynosiły w okresie badanym około 1,4 mln zł. Zobowiązania Funduszu wobec zewnętrznych kontrahentów zmniejszyły się z kwoty 12,4 mln na koniec 2010 r. do 6,7 mln zł na koniec 2011.

Równocześnie przychody Funduszu z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i kar, otrzymywane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego i Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie wzrastały i wyniosły: w 2010 r. - 101,5 mln zł, w 2011 r. - 119,5 mln zł, natomiast przychody finansowe⁴⁶ odpowiednio 23,7 mln zł i 27,9 mln zł (łącznie przychody w 2010 r. wyniosły 126,9 mln zł, w 2011 r. - 149,4 mln zł).

Dokonane przez Fundusz wypłaty bezzwrotne z tytułu dotacji, umorzeń i dopłat do kredytów były znacząco niższe od przychodów z tytułu kar i opłat. Wypłaty te wynosiły: w 2010 r. - 65 mln zł, a w 2011 r. 72,8 mln zł. Koszty funkcjonowania biura Funduszu i koszty finansowe⁴⁷ wyniosły w 2010 r. - 16,4 mln zł, w 2011 r. - 23,5 mln zł. W okresie objętym kontrolą Fundusz wykazywał zysk netto: 2010 r. - 45 mln zł, w 2011 r. - 52,8 mln zł (wyższe od planowanego odpowiednio: o 55,3% oraz o 67,8%).

6.2. NIK ocenia negatywnie występowanie wysokiego stanu salda wolnych środków finansowych Funduszu na rachunkach bankowych. Analiza danych finansowych wskazuje na niepełne wykorzystywanie dostępnych środków pieniężnych na cele statutowe.

W okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. wystąpił ponad 5-krotny wzrost wartości wolnych środków pieniężnych w kasie i na rachunkach bankowych. Według stanu na 1 stycznia 2010 r. Fundusz posiadał 23,5 mln zł wolnych środków (w tym lokaty w wysokości 20 mln zł), na 31 grudnia 2010 r. - 75,2 mln zł (w tym lokaty 71,3 mln zł), a na 31 grudnia 2011 r. - 121,3 mln zł (w tym lokaty 115 mln zł). Tendencja wzrostu stanu wolnych środków pieniężnych była kontynuowana również w 2012 r. Na dzień 31 marca 2012 r. Fundusz dysponował wolnymi środkami pieniężnymi w kwocie 191,3 mln zł (w tym na lokatach 175 mln zł).

⁴⁵ Stan należność z tytułu pożyczek na dzień 1 stycznia 2010 r. - 595 067 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2011 r. - 587 626 tys. zł.

⁴⁶ W tym: odsetki od pożyczek, odsetki od oprocentowania rachunków bankowych (od rachunków bieżących, lokaty, overnight, odsetki od pozostałych rachunków), dywidendy, zmniejszenie odpisów od pożyczek, zmniejszenie odpisów wymaganych umorzeń.

⁴⁷ Tj. m.in. odsetki i aktualizacja wartości inwestycji.

Powyższe dane wskazują na niewykorzystywanie przez Fundusz całości dostępnych środków finansowych. Przy planowaniu wypłat z tytułu pożyczek i dotacji nie uwzględniono wpływu zwiększonych środków finansowych z tytułu opłat i kar oraz przychodów z tytułu odsetek od pożyczek i lokat.

Narastanie salda wolnych środków finansowych wynikało ze zbyt zachowawczego formułowania planów finansowych WFOŚiGW oraz z niewykonywania planowych założeń w zakresie dofinansowania przedsięwzięć ekologicznych (o czym w pkt nr 2 niniejszego *Wystąpienia*).

6.3. NIK ocenia pozytywnie zarządzanie przez Fundusz wolnymi środkami pieniężnymi. Ustalono, że większość wolnych środków pieniężnych lokowana była w bankach na lokatach terminowych z oprocentowaniem rynkowym, przewyższającym wskaźnik WIBID⁴⁸. Środki na rachunkach bieżących, niezbędne dla zachowania płynności wypłat, stanowiące na koniec 2010 r. 8,4%, a na koniec 2011 r. 12,3% wolnych środków pieniężnych, lokowane były na lokatach overnight.

7. W 2010 r. wykonanie planu finansowego Funduszu w zakresie udzielonych pożyczek wyniosło 89,1%, natomiast w zakresie dotacji i dopłat do kredytów 87,4%⁴⁹. W 2011 r. wykonanie planu pożyczek wyniosło 83,2%, a dotacji i dopłat do kredytów - 83,4%⁵⁰.

7.1. Niewykonywanie planów pożyczek, dotacji i dopłat do kredytów wynikało z nieprawidłowego sposobu przeprowadzania naborów wniosków oraz ich rozpatrywania. W uchwałach Zarządu Funduszu⁵¹ zostały określone terminy składania wniosków wstępnych do finansowania na rok przyszły, terminy składania wniosków szczegółowych dla wstępnie zaakceptowanych zadań do dofinansowania znajdujących się na listach⁵² oraz terminy składania wniosków dodatkowych do finansowania na dany rok⁵³.

Obowiązujący w latach 2010-2011 harmonogram rozpatrywania wniosków zakładał przyjmowanie wniosków wstępnych w połowie roku poprzedzającego dany rok finansowy. Wnioski te, mające uproszczony charakter, podlegały ocenie według przyjętych kryteriów punktowych, w których ¼ punktów (10 na 40) można było uzyskać za stopień przygotowania zadania⁵⁴, tj. tyle samo co za najwyższej oceniany efekt ekologiczny. W praktyce mogło to prowadzić do eliminowania projektów o największej efektywności z punktu widzenia ochrony środowiska. Ścisła selekcja wniosków według powyższych kryteriów spowodowała, że rozpatrzono negatywnie 519 wniosków wstępnych do dofinansowania w 2010 r., o wartości 1 110,6 mln zł (co stanowiło

⁴⁸ W 2010 r. Fundusz założył 55 lokat terminowych od 1 do 63 dni w kwotach od 5 do 42 mln zł, oprocentowanych od 2,0 do 4,45 %. W 2011 r. Fundusz założył 43 lokaty terminowe od 6 do 78 dni w kwotach od 10 do 65,9 mln zł oprocentowanych od 4,19 do 6,40%.

⁴⁹ Kwota udzielonych dotacji i dopłat do kredytów w 2010 r. wyniosła 50,2 mln zł.

⁵⁰ Kwota udzielonych dotacji i dopłat do kredytów w 2011 r. wyniosła 55,5 mln zł.

⁵¹ Uchwały Zarządu WFOŚiGW: nr 1229/09 z 27 października 2009 r. oraz nr 31/11 z 11 stycznia 2011 r.

⁵² W okresie od 14 - 31 grudnia 2009 r. Zarząd WFOŚiGW podjął 5 uchwał (nr 1443/09, 1492/09, 1517/09, 1518/09, 1534/09) w sprawie ustalenia list zadań przyjętych do dofinansowania w 2010 r. Uchwały w sprawie listy zadań do dofinansowania w 2011 r. zostały podjęte w okresie od 16 grudnia 2010 r. do 11 stycznia 2011 r. - 5 uchwał (nr 1373/10, 1401/10, 1480/10, 29/11, 30/11).

⁵³ Termin dodatkowy dotyczył wniosków, które nie znalazły się na liście zadań do dofinansowania.

⁵⁴ W uchwale Zarządu WFOŚiGW nr 194/05 z 15 marca 2005 r. zostały określone kryteria stopnia przygotowania zadania. Zadanie było uznane za przygotowane kompletnie (10 pkt) gdy: wypełniony został wniosek szczegółowy, wnioskodawca dysponował pozwoleniem na budowę (zgłosił budowę) oraz innymi niezbędnymi pozwoleniami, zakończono postępowanie przetargowe na wybór wykonawcy oraz udokumentowano zabezpieczenie środków na pełne zbilansowanie inwestycji.

wartościowo 73% złożonych wniosków). Z wniosków wstępnych do finansowania w 2011 r. negatywnie rozpatrzono 564 o wartości 894,9 mln zł (wartościowo - 84,4% złożonych wniosków).

7.2. Wnioski szczegółowe były rozpatrywane po zaakceptowaniu wniosków wstępnych - dopiero po około 12 miesiącach od złożenia tych ostatnich. Znaczna część wnioskodawców rezygnowała ze składania wniosków szczegółowych, pomimo że ich wnioski wstępne zostały przez Fundusz ocenione pozytywnie. W 2010 r. wnioski szczegółowe zostały złożone tylko przez 53,2% podmiotów, które złożyły wnioski wstępne, w 2011 r. relacja ta kształtowała się na poziomie 65,4%, w tym: w zakresie pożyczek wnioski szczegółowe złożyło tylko 29,5% wnioskodawców wniosków wstępnych. Skutkiem stosowania przez Fundusz opisywanej praktyki, była konieczność ogłaszania naborów uzupełniających.

Pomimo zapraszania do dodatkowych naborów wnioskodawców, których wnioski wstępne zostały negatywnie rozpatrzone, w ramach naborów dodatkowych wnioski składały przede wszystkim nowe podmioty. Wnioski te miały charakter wniosków szczegółowych i nie były oceniane według kryteriów punktowych - tak jak wnioski wstępne. W ocenie NIK, powyższe świadczy o braku równego traktowania przez Fundusz wszystkich wnioskodawców.

2.3. Część wniosków szczegółowych była przez Fundusz rozpatrywana negatywnie. W 2010 r. Fundusz rozpatrzył negatywnie lub odrzucił 69 wniosków szczegółowych na kwotę 114,7 mln zł, co stanowiło wartościowo 38,6% wszystkich złożonych wniosków szczegółowych; w 2011 r. rozpatrzono negatywnie lub odrzucono 109 wniosków na kwotę 29,2 mln zł, co stanowiło wartościowo 9,8% złożonych wniosków szczegółowych.

2.3.1. Analiza wybranych wniosków, które zostały negatywnie rozpatrzone, wykazała m.in., że odrzucano wnioski dotyczące realizacji zadań z listy przedsięwzięć priorytetowych przyjętych przez Radę Nadzorczą na lata 2010-2011. W ocenie NIK, w 5 przypadkach na 20 badanych, podane przez Fundusz powody odrzucenia wniosków były nieuzasadnione. I tak:

- wniosek Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siedlcach o dotację 300 tys. zł na dofinansowanie projektu ucyfrowienia pracowni rentgenowskiej został rozpatrzony negatywnie z powodu wyczerpania limitu środków finansowych w dziedzinie ochrony ziemi w dniu, w którym był rozpatrywany;
- wniosek Gminy Nadarzyn o pożyczkę 8 mln zł na budowę oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wolica został negatywnie rozpatrzony z powodu braku środków w planie finansowym;
- wniosek Fundacji Promocji Gmin Polskich o dotację 209,4 tys. zł na przeprowadzenie szkoleń w zakresie efektywności energetycznej - rozpatrzono negatywnie z powodu niskiego efektu ekologicznego, przy czym była to ocena subiektywna Funduszu przy braku jakichkolwiek mierzalnych norm pomiaru tego efektu;
- wniosek Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Sokołowie Podlaskim o dotację 1 240 tys. zł na dofinansowanie projektu ucyfrowienia pracowni rentgenowskiej został negatywnie rozpatrzony z powodu nieogłoszenia naboru dodatkowego w dziedzinie ochrony ziemi;

- wniosek Miasta Siedlce o pożyczkę 2,9 mln zł na termomodernizację został negatywnie rozpatrzony z powodu korzystania przez wnioskodawcę z finansowania na podstawie umowy factoringu; Fundusz odrzucił wniosek pomimo zadeklarowania przez wnioskodawcę, że zrezygnuje z umowy factoringu po uzyskaniu pożyczki z Funduszu, przy tym pożyczka z Funduszu była oprocentowana o 2,1-2,3% mniej niż środki otrzymane w ramach factoringu.

2.3.2. Równocześnie, w wyniku analizy wybranych pozytywnie rozpatrzonych wniosków szczegółowych, NIK stwierdza że Zarząd Funduszu w dwóch na 40 badanych wniosków zaakceptował wypłatę dofinansowania pomimo niespełniania przez wnioskodawców kryteriów zgodności z przyjętymi zasadami przyznawania środków. I tak:

- w przypadku wniosku Wojewódzkiego Szpitala Bródnowskiego o pożyczkę 3,4 mln zł – Fundusz podjął decyzję pozytywną pomimo negatywnej oceny przez biegłego rewidenta sytuacji finansowej wnioskodawcy;
- wniosek Gminnego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Izabelin „Mokre Łąki” Sp. z o.o. o pożyczkę 2 550 tys. zł został rozpatrzony pozytywnie pomimo wykazania przez wnioskodawcę ujemnych wyników z działalności operacyjnej, wskazujących na ryzyko niewypłacalności.

2.4. Przy wykazanej nadwyżce płynnych środków na rachunkach Funduszu, decyzje odmowne (opisane w pkt 2.3.1 niniejszego *Wystąpienia*) uzasadniane brakiem środków wynikającym z przyjętych limitów dofinansowania w danej dziedzinie w czasie rozpatrywania wniosków - należy uznać za niewłaściwe. Przypadki te wskazują na nieprawidłowe planowanie wydatków statutowych Funduszu, prowadzące do pomijania dofinansowania projektów, które mogłyby zapewnić uzyskanie efektów ekologicznych. W toku kontroli ustalono, że składane przez Zarząd Funduszu wnioski do Rady Nadzorczej, dotyczące zmian planów finansowych i planów działalności⁵⁵, nie obejmowały zwiększeń limitów środków z uwagi na zwiększone zainteresowanie wnioskodawców w określonych dziedzinach.

W ocenie NIK przyjęty przez Fundusz sposób rozpatrywania wniosków narusza zasady jawności podejmowanych decyzji i równego traktowania wszystkich zainteresowanych preferencyjnym dofinansowaniem.

Wykazana w pkt. 2.1-2.2 niniejszego *Wystąpienia* wadliwa formuła rozpatrywania wniosków w latach 2010-2011 w dwóch etapach oraz dopuszczony zakres subiektywizmu przy ocenie przedstawianej dokumentacji, nie zapewniał pełnej bezstronności oceny zgłoszonych projektów. Przedstawione powyżej przypadki negatywnych i pozytywnych decyzji Zarządu Funduszu wskazują na znaczny zakres uznaniowości Zarządu w decydowaniu o przyznaniu lub odmowie dofinansowania.

⁵⁵ Plan finansowy i plan działalności Funduszu na 2010 r. przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej nr 88/09 w dniu 12 października 2009 r. był dwukrotnie zmieniony, tj. w dniu 29 września 2010 r. uchwałą nr 108/10 i 25 listopada 2010 r. uchwałą nr 122/10. Plan finansowy i plan działalności Funduszu na 2011 r. przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej nr 124/10 w dniu 25 listopad 2010 r. był trzykrotnie zmieniany: tj. w dniu 20 grudnia 2010 r. uchwałą nr 131/10, 29 czerwca 2011 r. uchwałą nr 96/11 oraz 29 listopada 2011 r. uchwałą nr 182/11.

3. W toku kontroli NIK zostały stwierdzone nieprawidłowości w sposobie rozpatrywania wniosków o pożyczki i dotacje oraz w rozliczeniach Funduszu z beneficjentami, wynikające częściowo z nieprzestrzegania obowiązujących procedur wewnętrznych.

Stosowane przez Fundusz metody rozliczeń umów z beneficjentami uniemożliwiały ustalenie rzeczywistego wpływu zaangażowanych środków na ochronę środowiska. Fundusz nie podejmował działań zmierzających do oceny osiągniętych efektów ekologicznych w oparciu o obiektywne wskaźniki a ograniczał się wyłącznie do analizy dokumentacji, niejednokrotnie zawierającej tylko teoretyczne wyliczenia. Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że opisany wyżej sposób szacowania efektów ekologicznych przez Fundusz, prowadzi do zniekształcania publikowanych informacji o rezultatach podejmowanych działań.

Uwagę zwraca również niejednolitość postępowania Funduszu w odniesieniu do analogicznych spraw.

3.1. W 2010 r. Fundusz przyznał dofinansowanie (rozpatrzył pozytywnie wnioski) 633 wnioskodawcom na kwotę 182,3 mln zł, w tym 380 dotacji na kwotę 36,5 mln zł, 219 pożyczek na kwotę 133,7 mln zł, 25 pożyczko-dotacji na kwotę 11,6 mln zł i 9 innych form dofinansowania na kwotę 0,6 mln zł. Na podstawie tych decyzji podpisano 401 umów dotacji na kwotę 41 mln zł oraz 230 umów pożyczek na kwotę 121 mln zł. Ponadto podpisano 150 umów o warunkowym umorzeniu pożyczek na łączną kwotę 15,8 mln zł oraz 6 umów dofinansowania zadań współfinansowanych ze środków UE.

W 2011 r. Fundusz przyznał dofinansowanie (rozpatrzył pozytywnie wnioski) 988 wnioskodawcom na kwotę 267,8 mln zł, w tym 639 dotacji na kwotę 46,8 mln zł, 258 pożyczek na kwotę 193,5 mln zł, 44 pożyczko-dotacji na kwotę 16,7 mln zł i 47 innych form dofinansowania na kwotę 10,8 mln zł. Na podstawie tych decyzji podpisano 668 umów dotacji na kwotę 44,3 mln zł oraz 31 umów przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 8,3 mln zł, 282 umowy pożyczek na kwotę 205,8 mln zł. Ponadto podpisano 160 umów o warunkowym umorzeniu pożyczek na łączną kwotę 18,3 mln zł.

3.2. Przeprowadzone przez NIK badanie kontrolne objęło 40 wybranych zadań (wniosków o pożyczki i dotacje). Ustalono, że:

- na etapie wstępnej weryfikacji w wydziałach zamiejscowych lub w wydziałach merytorycznych Biura Funduszu była weryfikowana kompletność i prawidłowość wniosków, w wyniku której wnioski były uzupełniane lub poprawiane; w przypadkach wniosków weryfikowanych bezpośrednio w wydziałach merytorycznych WFOŚiGW nie stosowano zasady kontroli dokumentacji w formie list sprawdzających, co było niezgodne z § 7 pkt 2 *Instrukcji rozpatrywania i realizacji wniosków o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Warszawie*⁵⁶;
- w 20 przypadkach, pomimo konieczności uzupełnienia wniosku, Fundusz nie skierował do wnioskodawców pisemnego wezwania, co było niezgodne z § 7 ust.1 *Zasad udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków WFOŚiGW w Warszawie* wprowadzonych kolejnymi

⁵⁶ Zarządzenie nr 2/2008/1 Prezesa Zarządu WFOŚiGW z dnia 3 marca 2008 r.

uchwałami Rady Nadzorczej⁵⁷; Zastępca Prezesa WFOŚiGW wyjaśnił⁵⁸, że część wniosków była uzupełniona bez wezwania, część uzupełniono w wyniku interwencji Funduszu drogą telefoniczną bądź mailową, w kilku przypadkach w wyniku kontaktu bezpośredniego.

3.3. Badaniu pod kątem prawidłowości realizacji umów poddano 10 umów pożyczki i 10 umów dotacji o największej kwocie dofinansowania. W wyniku tego badania, NIK stwierdza że:

- wypłata transz pożyczki lub kwoty dotacji następowała, zgodnie z obowiązującą w Funduszu procedurą, po weryfikacji złożonej dokumentacji i zaakceptowaniu przez odpowiednie komórki organizacyjne Funduszu;
- karty efektu ekologicznego, będące jednym z najważniejszych składników dokumentacji potwierdzającej prawidłową realizację zadania były wadliwie przygotowane na etapie podpisywania umowy i jej końcowego rozliczania; w 13 przypadkach załączone do umowy i rozliczenia końcowego karty efektu ekologicznego nie zawierały dokładnego określenia sposobu weryfikacji uzyskania zakładanego efektu ekologicznego;
- we wszystkich badanych zadaniach Fundusz nie przeprowadził kontroli efektu ekologicznego po zakończeniu zadania inwestycyjnego, uznając, że przedłożone w rozliczeniu końcowym dokumenty są wystarczające do potwierdzenia prawidłowości realizacji umowy.

3.4. Analiza 24 decyzji o częściowym umorzeniu pożyczki wykazała, że:

- w przypadku 11 decyzji pracownicy Funduszu dokonywali weryfikacji złożonej dokumentacji w formie list sprawdzających umożliwiających rzetelną weryfikację dodatkowych dokumentów związanych z realizacją dofinansowanej inwestycji i dotychczasowym rozliczeniem pożyczki, w 13 przypadkach takich list nie stosowano, co było niezgodne z § 7 pkt 2 *Instrukcji rozpatrywania i realizacji wniosków o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Warszawie*;
- w żadnym z badanych przypadków częściowego umorzenia pożyczki, Fundusz nie przeprowadził kontroli u beneficjenta w zakresie autentyczności danych zawartych we wniosku o umorzenie oraz efektu ekologicznego osiągniętego w wyniku realizacji dofinansowanej inwestycji; takiej kontroli nie przewidziano w *Instrukcji rozpatrywania i realizacji wniosków o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Warszawie*.

4. Z ustaleń kontroli wynika, że w 2011 r. nastąpił wzrost o 7,3% kosztów funkcjonowania Biura i organów Funduszu - w stosunku do 2010 r. Koszt ten wynosił na koniec w 2010 r. 14,7 mln zł, a na koniec 2011 r. 15,8 mln zł. Przeciętne zatrudnienie w 2010 r. wynosiło 96,6 osób, w 2011 r. - 98,7 osób (wzrost o 2,2%). Analiza danych finansowych wskazuje, że koszt funkcjonowania Biura i organów Funduszu stanowił w 2010 r. - 11,6% wartości przychodów, w tym 14,5% przychodów z tytułu opłat i kar (w 2011 r. - 10,6% wartości

⁵⁷ Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków WFOŚiGW w Warszawie - uchwały Rady Nadzorczej WFOŚiGW nr 7/09 z dnia 5 marca 2009 r.; nr 5/10 z 3 lutego 2010 r.; nr 132/10 z 20 grudnia 2010 r.; nr 20/11 z 20 marca 2011 r.; nr 36/11 z 6 czerwca 2011 r.

⁵⁸ Pismo Zastępcy Prezesa Zarządu WFOŚiGW z dnia 28 maja 2012 r.

przychodów, w tym 13,2% przychodów z tytułu opłat i kar). Jednocześnie koszt ten, odniesiony do wartości podstawowych form dofinansowania, tj. wartości udzielonych pożyczek i dotacji wyniósł w 2010 r. - 7,5%, w 2011 r. - 6,7%. Natomiast w porównaniu z wydatkami Funduszu na cele statutowe stanowił 22,5% w 2010 r. i 21,7% w 2011 r. Na zwiększenie kosztów funkcjonowania Biura i organów Funduszu w 2011 r. w stosunku do 2010 r. miały wpływ wzrosty w takich pozycjach jak:

- wynagrodzenia członków Zarządu Funduszu – z 788 tys. zł do 979 tys. zł, tj. o 24,2% (w tym przeciętne miesięczne wynagrodzenie w przeliczeniu na jeden etat wzrosło z 16,4 tys. zł na 22,0 tys. zł, tj. o 34,3%);
- wynagrodzenia pracowników – z 8 952 tys. zł do 9 670 tys. zł, tj. o 8,0%;
- szkolenia – z 76 tys. zł do 178 tys. zł, tj. o 134,2%;
- paliwa i eksploatacja samochodów osobowych – z 72 do 85, tj. o 18,1%;
- artykuły biurowe - z 109 tys. zł do 122 tys. zł, tj. o 11,9%.

NIK zwraca uwagę, że przeciętne wynagrodzenie pracowników administracyjno-biurowych Funduszu w 2011 r. wysokości 8 482 zł miesięcznie było znacząco wyższe od średniej płacy w administracji publicznej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego⁵⁹, w województwie mazowieckim w 2011 r. średnie wynagrodzenie brutto w administracji państwowej wynosiło 5 505 zł, a w administracji samorządowej 4 531 zł. Ponadto pracownikom Funduszu zapewniono szkolenia, odpłatne kształcenie, świadczenia rzeczowe (w 2011 r. w kwocie 152 tys. zł, tj. 1 540 zł na pracownika) oraz finansowanie usług opieki medycznej.

4.1. NIK zwraca uwagę na wysoki wzrost kosztów wynagrodzeń członków Zarządu Funduszu, który miał miejsce w sytuacji podejmowania oszczędności w sektorze publicznym w związku z narastającym deficytem budżetu państwa. Wzrost tych wynagrodzeń wyniósł ponad 24%, przy wzroście wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2011 r. o 4,3%⁶⁰.

Podwyższenie wynagrodzeń członków Zarządu WFOŚiGW było możliwe po zmianie⁶¹ z dniem 31 maja 2011 r. art. 400 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁶², w wyniku której wojewódzkie fundusze ochrony środowiska zostały wyłączone spod działania ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁶³, czyli tzw. „ustawy kominowej”.

W związku ze zmianą stanu prawnego wprowadzono w 2011 r. do wynagrodzeń członków Zarządu nowy składnik, tj. dodatku stażowego w wysokości 1% za każdy rok pracy (nie więcej niż 20% wynagrodzenia zasadniczego) oraz zmieniono podstawę do naliczania nagrody rocznej.⁶⁴

⁵⁹ GUS Informacja statystyczna „Zatrudnienie i wynagrodzenie w gospodarce narodowej w 2011 r.”

⁶⁰ Zgodnie z tabelą: *Roczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych* publikowaną na stronie www.stat.gov.pl

⁶¹ Art. 1 pkt 1) ustawy z dnia 4 marca 2011 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska, Dz. U. Nr 99, poz. 569.

⁶² Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.

⁶³ Dz. U. Nr 26, poz. 306

⁶⁴ Uchwała Rady Nadzorczej nr 97/11 z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie ustalenia Zasad wynagradzania członków Zarządu i Głównego Księgowego WFOŚiGW w Warszawie.

4.2. Analiza wydatków Funduszu w latach 2010-2011 związanych z zakupami środków trwałych wykazała, że zakupy te dokonywane były zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁶⁵.

Uwagi NIK dotyczą procedury zakupu samochodów osobowych dla członków Zarządu. W specyfikacji istotnych warunków zamówienia (siwz)⁶⁶ sformułowano warunki techniczne samochodu w taki sposób, że dla danej klasy samochodów tzw. klasy średniej, warunki spełniał tylko jeden model samochodu – Honda Accord. Inne typy samochodów o cechach ogólnych porównywalnych i cenach nieznacznie niższych, nie spełniały niektórych szczegółowych danych dotyczących np. szerokości nadwozia lub minimalnej mocy silnika. Takie sformułowanie warunków siwz ograniczało, zdaniem NIK, konkurencję i w tym zakresie było niezgodne z art. 29 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych.

4.3. W latach 2010-2011, wg informacji prezesa Zarządu Funduszu⁶⁷, zatrudniono w Funduszu dwie osoby spokrewnione z członkami kierownictwa. Była to córka członka zarządu zatrudniona w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2011 r. na pracę zleconą oraz syn Głównej Księgowej Funduszu zatrudniony na podstawie umowy o pracę od dnia 1 stycznia 2010 r. w charakterze specjalisty w Sekcji Umów.

5. Przeprowadzone przez NIK kontrole u 19 wybranych celowo beneficjentów Funduszu wykazały następujące nieprawidłowości:

5.1. Określone w umowach z Funduszem efekty ekologiczne były nierzetelnie dokumentowane, pomimo że uzyskanie efektu ekologicznego było warunkiem umorzenia części zobowiązań. Fundusz nie weryfikował prawidłowości sprawozdań beneficjentów potwierdzających uzyskanie efektu ekologicznego, w oparciu o rzeczywiste pomiary i badania. W sprawozdaniach przedstawiano obliczenia teoretyczne lub dokumenty potwierdzające uzyskanie efektów rzeczowych.

- w Starostwie Wyszowskim termomodernizacja sześciu budynków użyteczności publicznej, zgodnie z umową z Funduszem⁶⁸, miała spowodować: oszczędność energii w łącznej wysokości 1 507,15 GJ/rok oraz paliwa: 93,43 Mg/rok węgla kamiennego i 6 326,43 m³/rok gazu ziemnego; Fundusz umorzył część zobowiązań na kwotę ogółem 120,0 tys. zł bez zweryfikowania czy zostały uzyskane zakładane oszczędności;
- wymagany postanowieniem umów pożyczki z Miastem Gostynin termin osiągnięcia efektu ekologicznego⁶⁹ określono na 15 września 2010 r.⁷⁰; rozliczenie końcowe zadania oraz sprawozdanie z zakończenia inwestycji Miasto Gostynin złożyło do Funduszu 28 maja 2010 r.⁷¹, tj. na cztery

⁶⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁶⁶ <http://wfofigw.pl/bip/zamowienia-publiczne/499>

⁶⁷ Pismo Prezesa Zarządu z 8 maja 2012 r.

⁶⁸ Łączny koszt termomodernizacji sześciu budynków - 483,1 tys. zł, kwota pożyczek 400,0 tys. zł, tj. 82,7% wartości całego przedsięwzięcia.

⁶⁹ Termomodernizacja trzech budynków mieszkalnych miała spowodować oszczędności: 778,2 GJ/rok energii cieplnej oraz 32,4 Mg/rok węgla kamiennego.

⁷⁰ Umowa przewidywała termin zakończenia przedsięwzięcia na dzień 15 marca 2010 r. a osiągnięcie efektu ekologicznego do dnia 15 września 2010 r., tj. sześć miesięcy po zakończeniu zadania.

⁷¹ Pismami znak: RF-2223-01/10, RF-2223-02/20, RF-2223-03/10

miesiące przed planowanym terminem osiągnięcia efektu ekologicznego; w sprawozdaniu z zakończenia inwestycji, w odniesieniu do efektu ekologicznego, zostały przedstawione wyłącznie obliczenia teoretyczne dotyczące zużycia energii cieplnej;

- Gmina Kozienice nie osiągnęła, w terminie określonym w umowie pożyczki, efektu ekologicznego w postaci zmniejszenia ilości odpadów wprowadzonych do środowiska⁷²; pomimo nieosiągnięcia w umownym terminie nawet 50% wymaganego efektu ekologicznego, Fundusz zaakceptował przedstawione przez Gminę rozliczenie końcowe zadania oraz zawarł z nią umowę⁷³ o warunkowym umorzeniu części pożyczki w kwocie 600 tys. zł;
- z dokumentów złożonych w WFOŚiGW przez Gminę Nadarzyn nie wynikało jednoznacznie czy i kiedy został osiągnięty efekt ekologiczny w postaci określonej w umowie pożyczki na budowę kanalizacji⁷⁴ ponieważ brak w nich było informacji dotyczących: ilości ścieków przyjmowanych do oczyszczalni w wyniku realizacji zadania, liczby posesji, którym stworzono możliwość podłączenia oraz liczby zlikwidowanych szamb i wykonanych przyłączy; w złożonych dokumentach Gmina wykazała jedynie liczbę odbiorców (171) podłączonych na dzień 3 listopada 2009 r.; rozliczenie końcowe pożyczki zostało dokonane z 8-miesięcznym opóźnieniem; pomimo tego Gmina Nadarzyn uzyskała warunkowe umorzenie⁷⁵ części pożyczki w kwocie 841,0 tys. zł.
- termomodernizacja budynku Starostwa w Łosicach miała doprowadzić do oszczędności energii cieplnej (2 816,6 GJ/rok) oraz paliwa gazowego (87 201 m³/rok) a tym samym umożliwić redukcję emisji substancji szkodliwych i pyłów do środowiska⁷⁶; w zaakceptowanym przez Fundusz sprawozdaniu z zakończenia inwestycji, w odniesieniu do efektu ekologicznego, zostały przedstawione wyłącznie obliczenia teoretyczne dotyczące zużycia energii cieplnej i paliwa gazowego, natomiast nie przedstawiono danych z rzeczywistych pomiarów tych wielkości.

5.2. Fundusz nie monitorował zakładanych efektów ekologicznych w perspektywie dłuższej niż sześć miesięcy od zakończenia inwestycji, co prowadziło do niepełnego wykorzystania w ochronie środowiska możliwości wybudowanych instalacji. Biorąc pod uwagę fakt, że spłacanie udzielonych kredytów było rozciągnięte na przestrzeni kilku lat (z możliwością umorzenia części zobowiązań), efektywność zainwestowanych środków powinna być monitorowana w dłuższej perspektywie.

⁷² Załącznik Nr 2 do umowy pożyczki, zawierający określenie efektu ekologicznego, tj.: ilość odpadów wprowadzonych w sposób zorganizowany do środowiska - 123,1 Mg/rok; odzysk surowców wtórnych: papier i tektura 49,9 Mg/rok, tworzywa sztuczne 21,5 Mg/rok, szkło 51,7 Mg/rok.

⁷³ Umowa Nr 0120/10/U zawarta w dniu 18 listopada 2010 r. o warunkowym umorzeniu pożyczki nr 0096/08/OZ/P z dnia 10 września 2008 r.

⁷⁴ Efekt ekologiczny, zgodnie z umową pożyczki z WFOŚiGW miał zostać osiągnięty do 6 stycznia 2009 r. Miał on polegać na: przyjmowaniu do oczyszczalni (w wyniku realizacji zadania) ścieków w ilości 115,8 m³/d, wykonaniu kanalizacji o łącznej długości 12.942 mb, stworzeniu możliwości podłączenia dla 193 posesji, likwidacji 130 szt. szamb oraz wykonaniu 160 szt. przyłączy.

⁷⁵ Na podstawie umowy Nr 0144/10/U z dnia 31 grudnia 2010 r.

⁷⁶ Redukcja emisji: dwutlenku siarki o 1,19982 Mg/rok, tlenku węgla o 4,494 Mg/rok, tlenków azotu o 0,0716 Mg/rok, pyłów o 2,52 Mg/rok.

- na dzień zakończenia kontroli NIK w Gminie Czosnów (tj. 30 marca 2012 r.) nie został osiągnięty zakładany efekt ekologiczny⁷⁷, który miał powstać w wyniku rozbudowy gminnej oczyszczalni ścieków⁷⁸ w zakresie redukcji ładunku zanieczyszczeń; w sprawozdaniu z zakończenia inwestycji przekazanym do Funduszu 13 lutego 2012 r. Zastępca Wójta poinformował, że została osiągnięta niższa redukcja ładunku zanieczyszczeń⁷⁹, niż określona w umowie z Funduszem, co wynikało z mniejszej ilości ścieków niż początkowo zakładano; jak ustaliła kontrola NIK, przyczyną niepełnego wykorzystania możliwości technicznych powstałej oczyszczalni była niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacji (tylko ok. 25% mieszkańców Gminy Czosnów miało dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej; przyjęty program rozbudowy kanalizacji⁸⁰, zakłada że do 2013 r. 65% mieszkańców Gminy Czosnów będzie miało dostęp do sieci;
- zgodnie z postanowieniami umowy pożyczki⁸¹ w kwocie 1 590 tys. zł – w terminie do 30 września 2008 r. Gmina Zatory wybudowała sieć wodociągową o długości 41 169 mb, z założeniem dostarczenia wody do 168 gospodarstw indywidualnych i 818 działek rekreacyjnych; zgodnie z kartą efektu ekologicznego, stanowiącą integralną część umowy, do 31 marca 2009 r. do wodociągu przyłączono jedynie 50 gospodarstw indywidualnych i 286 działek rekreacyjnych; pomimo wykorzystania tylko 44% możliwości sieci wodociągowej, Fundusz w dniu 30 września 2011 r., warunkowo umorzył część pożyczki w kwocie 477 tys. zł;
- w wyniku realizacji zadania pn. „Budowa II stopnia odzysku ciepła z wody geotermalnej w Mszczonowie”⁸², Spółka Geotermia Mazowiecka S.A. obliczyła efekt ekologiczny po 6 miesiącach od zakończenia inwestycji, o którym mowa w umowie z Funduszem, wykorzystując uśrednione dane historyczne⁸³.

5.3. Z ustaleń NIK wynika, że beneficjenci spoza sektora finansów publicznych dokonywali wyboru wykonawców poza trybami określonymi w ustawie Prawo zamówień publicznych, wskazując jako podstawę jej

⁷⁷ Według karty efektu ekologicznego przedsięwzięcia stanowiącej załącznik do umowy pożyczki, założono redukcję BZT₅ o 64 kg O₂/d, ChZT o 40 kg O₂/d, Azotu ogólnego o 19,2 kg N/d, Fosforu ogólnego o 10,08 kg P/d, zawiesiny o 31,25 kg/d. Termin osiągnięcia efektu ekologicznego został określony w aneksie nr 6 z 15 września 2011 r. - na dzień 30 marca 2012 r., tj. 6 miesięcy od terminu zakończenia przedsięwzięcia.

⁷⁸ Gmina Czosnów uzyskała ze środków Funduszu pożyczkę na podstawie umowy nr 0317/08/OW/P z dnia 12 grudnia 2008 r. w kwocie 1 500,0 tys. zł na dofinansowanie przedsięwzięcia pn. „Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Czosnowie” o wartości 9 227,8 tys. zł. W trakcie realizacji inwestycji, na wniosek gminy, Fundusz czterokrotnie zwiększył wartość pożyczki, ostatecznie do kwoty 6 500,0 tys. zł. Ostatecznie udział środków otrzymanych z Funduszu w finansowaniu przedsięwzięcia, wyniósł 70,4 % kosztu całkowitego.

⁷⁹ BZT₅ o 3,96 kg O₂/d, ChZT o 20 kg O₂/d, Azot ogólny o 8,86 kg N/d, Fosfor ogólny o 0,78 kg P/d, zawiesiny o 2,74 kg/d.

⁸⁰ Pismo Wójta Gminy Czosnów z 29 marca 2012 r.

⁸¹ Umowa pożyczki nr 229/07/GW/P z 6 grudnia 2007 r.

⁸² Umowa pożyczki Nr 0062/11/OA/P na kwotę 1 100,0 tys. zł (tj. 58,5 % wartości zadania inwestycyjnego (całkowity koszt zadania inwestycyjnego wynosił 1 878,8 tys. zł netto (2 310,8 tys. zł brutto))

⁸³ W oparciu o wyniki produkcji energii cieplnej z II stopnia odzysku w okresie od stycznia do kwietnia 2012 r. (4 088,0 GJ) oraz dane dotyczące ilości ciepła produkowanego w ostatnich trzech latach oszacowano ilość rocznej produkcji ciepła z II stopnia odzysku. Ilość zaoszczędzonego gazu ziemnego, w związku z odzyskiem dodatkowej energii geotermalnej w wielkości 203 968 m³/rok (w karcie efektu ekologicznego planowano 184 244 m³/rok), pozwala na redukcję emisji: dwutlenku siarki - 0,0041 Mg/rok, tlenku węgla - 0,055 Mg/rok, dwutlenku węgla - 400,6 Mg/rok, dwutlenku azotu - 0,392 Mg/rok.

art. 3 ust 1 pkt. 5⁸⁴. W konsekwencji nie sporządzano specyfikacji istotnych warunków zamówienia i nie dokumentowano wyboru wykonawcy, co uniemożliwiało Funduszowi dokonanie oceny prawidłowości rozliczenia inwestycji. Praktyka ta miała miejsce pomimo że formularz wniosku o dofinansowanie zobowiązywał beneficjentów do składania oświadczeń, że wybór wykonawców zadania oraz dostawców dóbr i usług nastąpi zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych.

NIK zwraca uwagę, że Fundusz nie dokonywał weryfikacji złożonych oświadczeń przed podpisaniem umowy o dofinansowaniu, nawet wówczas gdy wykonawca zadania był już wybrany. Na przykład zakup urządzeń przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe LEKARO dofinansowany z pożyczki Funduszu w kwocie 1 000,0 tys. zł, w ocenie NIK został dokonany z naruszeniem trybu z wolnej ręki, o którym mowa w ustawie Prawo zamówień publicznych. Udzielając zamówienia, Przedsiębiorstwo nie zawiadomiło Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o wszczęciu postępowania, ze wskazaniem na uzasadnienie faktyczne i prawne zastosowanego trybu oraz nie udokumentowało przebiegu postępowania w postaci protokołu, zgodnie z wymogami określonymi art. 96 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych. W oświadczeniu załączonym do wniosku o pożyczkę złożonym do Funduszu w dniu 15 października 2010 r., właściciel Przedsiębiorstwa oświadczył, że wybór dostawców i wykonawców zadania został dokonany zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych.

5.4. Ponadto ustalono, że zakup urządzeń przez firmę Krynicki Rycykling S.A., dofinansowany z pożyczki Funduszu w kwocie 3 950,0 tys. zł (z tego zostało umorzone 1 165,0 tys. zł), nastąpił na podstawie pięciu umów zawartych w okresie od kwietnia do sierpnia 2008 r. oraz od stycznia do września 2010 r. Przeprowadzona przez NIK analiza dokumentacji księgowej wykazała, że 4 z 11 faktur, na łączną kwotę 301,6 tys. zł, potwierdzających wykonanie wydatków ze środków własnych spółki Krynicki Rycykling, dotyczyły wykonania linii do segregacji stłuczki szklanej w Mysłowicach woj. śląskie, a nie określonej w umowie pożyczki - inwestycji w Wyszkowie. Oznacza to, że rzeczywisty udział środków WFOŚiGW w finansowaniu zadania wyniósł 61,8%, a nie jak określono w umowie pożyczki w wysokości 58,69%.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

8. Planowanie wydatków na dofinansowanie przedsięwzięć ekologicznych w sposób zapewniający pełne wykorzystywanie środków pozostających w dyspozycji Funduszu.
9. Zmodyfikowanie przyjętego sposobu selekcji projektów do finansowania, poprzez:
 - a. przeprowadzanie częstszych naborów wniosków i skrócenie okresu od wpływu wniosku do decyzji o dofinansowaniu;
 - b. objęcie wszystkich wniosków jednolitym systemem oceny punktowej.

⁸⁴ Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy Prawo zamówień publicznych stosuje się do udzielania zamówień publicznych przez podmioty spoza sektora finansów publicznych, jeżeli łącznie zachodzą następujące okoliczności: a) ponad 50 % wartości udzielanego przez nie zamówienia jest finansowane ze środków publicznych, b) wartość zamówienia jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8, ustawy pzp, c) przedmiotem zamówienia są roboty budowlane obejmujące wykonanie czynności w zakresie inżynierii lądowej lub wodnej, budowy szpitali, obiektów sportowych, rekreacyjnych lub wypoczynkowych,

10. Zwiększenie dyscypliny stosowania procedury rozpatrywania wniosków, w szczególności w zakresie stosowania list sprawdzających i trybu powiadamiania wnioskodawców o konieczności uzupełnienia przedłożonej dokumentacji.
11. Wprowadzenie obowiązku potwierdzania przez beneficjentów uzyskania efektu ekologicznego w postaci rzeczywistych pomiarów uzyskanych parametrów urządzeń i instalacji oraz precyzyjne określenie zasad dokumentacji tego efektu.
12. Rzeczywistą weryfikację zgłaszanych efektów ekologicznych (również bezpośrednio u beneficjenta).
13. Rozważenie wprowadzenia, w przypadku wydatkowania środków Funduszu przez podmioty spoza sektora finansów publicznych, zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych

Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Za zgodność z oryginałem uchwały